

REDACȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.
ABONAMENTUL
 pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 6 luni 10 cor.
 pe 3 luni 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 Vri de Duminecă pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.
 Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.
INSERTIUNILE:
 de un rând garsond: prima dată 14
 linii; a doua oară 12 linii; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.
 Afisul abonamentelor, cât și inserțiunile
 sunt să se plătească înainte în Arad.
 Telefon pentru oraș și comitate
 Scrierile nerăscănte nu se primesc

LA PUTNA! *

Încalziți de dragostea de neam, îngrijorați de soarta poporului românesc, mândri de trecutul glorios al lui și rîvnitori de-a pune și el o pietricică la clădirea unui viitor mai luminat, acum trei-zeci de ani, câți-va studenți universitari români din Viena, pusuși-au de gând și pusuși-au pe muncă, pentru a ridica din adâncimea trecutului marea umbră a celui mai strălucit român, — pentru a fi acela oamenilor zilei și generațiilor viitoare din neamul nostru, icoană de închinat și izvor de însuflețire.

Ioan Slavici, Mihail Eminescu — «unu-ungurean, unu-i moldovean»... — și alți covârșit inimoși și luminați, întocmit-au și dus-au la bun sfârșit serbarea aniversării a patru sute de ani, de când Ștefan cel Mare și Sfânt, închinat-a Domnului la Putna locaș de mulțumire și închinăciune pentru biruința armelor române asupra listei păgâne.

Și de însuflețire s'au cutremurat românii din patru unghiuri și au alergat din toate ținuturile, pentru a lua duh nou, duh elinoit, dela serbarea de închinare și inspirațiune a tuturor Românilor.

În cultul marilor străbuni dispar vrelnicele întocmiri și hotare, dispăre vrajba, dispar slăbiciunile, se resimte în toate inițiale adunate în jurul altarului unitatea, istoric de mângăere și avânt, de luptă și răbdare...

Căci eroul dela Răsboieni, dela Baia și Dumbrava Roșie, luminatul stăpânitor a cărui spadă a întins moșia strămoșască și a tăiat drumul cutropirei creștinătății, ctitorul și așezătorul a 40 locașuri de închinat, stăpânitorul Moldovei, așezător de Vlădici românești din Ardeal, strălucitul «rege», pe care Roma papală și republica venețiană l-au cinstit cu numele de «spada creștinătății», ear prietenii și vecinii l'au amarit și împedecat în glorioasele sale isbânde, — oare nu este intruparea vredniciei, cucerniciei, îndelungei răbdări a celui mai românesc suflet ridicat?

De-aceea românii de pe întreg pământul lăsat de Tatăl cel ceresc locaș omenirei, închinatu-s'au umbrei mărețe alui Ștefan cel Mare și Sfânt, căci întru dînsul, în cultul lui ne simțim un popor; și dela el pornim, în gând și suflet cu unitatea cultului strămoșilor, spre unitatea culturală.

Și cu strălucire s'a serbătorit, cu avânt juvenil aniversarea așezării mănăstirei Putna, locașul de vecnică odihnă a strălucitului Domn-Erou. Și de unde n'au fost români, să se închine, la pomelnicul gloriosului ctitor?

...Un steag trei-color, cu inscripția «Crișana», dăruit de femeile române și dus de B. M. Stănescu și Ilie Bozgan, s'a închinat mormântului sfânt, acum trei decenii...

Cine va reprezenta acum acest colț de țară al nostru?

Astăzi, când toți știm că soarele culturii românești dela București răsare; când știm că numai o cultură românească există;

când știm că de umbra mărețului strămoș din Putna s'au inspirat biruitoarii propovăduitori ai unității noastre culturale; la patru-sute de ani dela moartea aceluia, acărui figură se înalță din mormânt în aureola unei nesfârșite glorii și măririi, e o datorie, ca și «Crișana» să depună un vrednic prinos de recunoștință, pe mormântul lui Ștefan cel Mare.

Stările Năseudene.

III.

Fișpanul rezonează însă așa, că fiind aceste școale, după dînsul, în senzul punctului, amintit, puse sub control în spiritul școalelor comunale, școalele aceste elementare susținute din fonduri trebuiesc *privite, ca școale de caracter comunal*, prin urmare sunt a se administra prin scaune școlare comunale, cari scaune școlare sunt a se constitui în senzul § 9 art. de lege 28 din 1876: tot din aceasta interpretare că școalele fondurilor sunt de caracter comunal, urmează — după rezonarea fișpanului — că și asupra lor sunt determinătoare îndrumările scaunelor școlare comunale și îndrumările date cu privire la ținerea ordinii în școalele elementare. Curioasă logică. Dar asta n'a fost intențiunea fondatorilor. Asta stă în contradicție cu întreg trecutul fondurilor! Acesta a putut să fie scopul fundațiunii dela început, să

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De
 Ioan Slavici.
 (Urmare).

INCHEERE.

Reamintindu-mi azi, după trei-zeci-și doi ani, preocupările noastre de atunci și dănu-mi seamă despre faptele petrecute în urmă cuprins de simțământul că rău am făcut am stăruit, ca Eminescu să nu-și publice articolul.

Mulțimea a rămas, ce-i drept, și e și azi cum era atunci, parte tîrzie la minte, parte rînită spre rîutate, și de rușinea, care am părea noi, n'ar scăpa nici azi cei ce ar voi s-o prea repede înainte, dar ceea ce noi voiam și făcut încetul cu încetul și deplina restare a unității în viața noastră culturală e nuceștiune de timp. Restabilirea se făcea și curînd și mai bine, dacă, organizându-ne ținerea de atunci ne-am fi deprins a împreună și a ne mîrgini la urmărirea școlii, pe care-l precizaserăm atât de bine apelul adresat publicului, și organizarea s'ar făcut, dacă noi am fi fost atât de stăruitori Eminescu.

Constatarăm un adevăr când am zis că serbările nu dela noi a pornit și că Români vor ca cultura lor să fie națională și președînți aceeași. Nu am fi fost încurajați și sprijiniți, dacă dorul de unitate culturală nu s'ar vădit în toate inimile; nicăiri însă dorul acesta se depuse pe față cu atîta energie și în o

formulare atât de rațională și de clară ca în «Junimea» dela Iași.

În toamna anului 1860, când am fost trimis pe neașteptate la Viena, eram lipsit de cunoștințe literare și nu știam, dacă sunt sau nu în lumea aceasta «Junimiști» și «Bărnuțieni», «Șaguniști» și «Barițieni».

Reposatul meu tată om cu slăbiciuni de cărturar, era, ce-i drept abonat la «Gazeta» și în urmă la «Albina», avea o mică bibliotecă și ținea să cetesc, ca să mă luminez. Am și citit, când eram mai mic, cu plăcere Alexandria, Isopia, cartea lui Leonat din Lombardia și alte cărți vechi, pe care ni-le aduceau goștinarii dela Sibiu. Când a venit însă rîndul la publicațiunile lui Papiu Ilarian, la ale lui Moise Bota, la «Mugurul» din Arad și la alte opere mai moderne, nu eram în stare să urmez lectura și ascultam de mama, care zicea că aceste sunt cărți păpistășești, care smintesc mintea celor ce le citesc. Cu mult mai frumoase erau poeziile lui Petöfy, ale lui Eötvös ori ale lui Vörösmarty, romanele lui Jókai ori novelele lui Kisfaludy. Am ajuns dar la universitate fără să fiu în stare a gusta produsele literare române, care-mi păreau afectate, lipsite de avânt și scrise în o limbă pocită.

Și tot cam astfel eram toți cei ce știam românește, dar nu ne făcuserăm studiile gimnasiale la Blaj, la Brașov, la Beiuș, la Năseud ori sub dascălia lui Pumnul. Bună și frumoasă era pentru noi numai limba, pe care o învățaserăm fiecare în satul său: trebuia dar să ne simțim ademeniți de «Junimea», care stabilise principiul că limba cea bună viețuește în graiul

poporului și că unitatea culturală nu se poate restabili decât exprimînd în limba aceasta adevărul, care e pretutîndeni acelaș.

Pe când dar Eminescu, care le știa toate și judeca în cunoștință de cauză, susținea noua direcțiune din convingere, noi ne orientam potrivit cu neputințele noastre.

În curînd s'au format la Sibiu, la Brașov, la Arad și la Năseud cercuri junimiste și erau și în Bucovina susțitorii ai noii direcțiuni. Aveam la Sibiu «Telegraful Român» pe care-l redacta Nicolae Cristea, ear la Arad s'a înființat mai întăiu «Speranța», apoi «Biserica și Școala» sub redacțiunea Părintelui C. Gurban mai întăiu, apoi sub a d-lui Gerasim Serb și în cele din urmă a Părintelui V. Mangra, unul din cei mai zeloși propagatori.

În fața noastră se afla însă Blajul, care ținea la tradițiunile sale și avea multe legături în România.

Eminescu, care trecuse pela Blaj, își dăduse seama că pentru Uniți susținerea direcțiunii date din Blaj e cestiune de conservare. Fruntașii bisericii greco-catolice voiau să aibă conducerea în viața noastră intelectuală și în cea politică, pentru-că numai astfel puteau să se susțină în mijlocul poporului român și să se întărească făcînd proseliți. Din gîndul acesta pornise lupta contra lui Șaguna, și cestiunea culturală se perdeea în dosul celei politice, care era complicată și ea cu cea religioasă.

(Va urma).

sustină școale de *caracter comunal*? În afacerea asta nu numai statutele actuale, ci trecutul fondurilor și mai ales voința fondatorilor, sunt factorii decisivi. Punctul acesta al statutelor *nu e clar* și tocmai de aceea nu pot servi numai statutele de directive ci și trecutul fondurilor. Și mai presus de toate nu se poate falsifica voința fondatorilor. La ori-ce fundațiune, lucrul cel mai principal este voința, intențiunea fondatorilor. Până la 1879 fondurile au susținut școale comunale. Iar acum oare a cui drept este a decide, ca ce fel de școale să susțină fondurile, a reprezentanților fundațiunii ori a ministrului? Ministrul n'are numai drept de control pe temeiul dreptului de supremă inspecțiune. Dreptul de dispunere asupra fondurilor deja nu e a ministrului. Destul de mare e răul, că și *punctul de vedere juridic*, nu e destul de clar precizat în statute. Aci ministrul nu poate avea dreptul de a interpreta, pentru-că prin asta guvernul poate influența asupra de es. dreptului de stabilire a limbii ca susținător de școale și a altor drepturi, a fondurilor. Fundatorii numai atât puteau dori, ca școlile fundațiionale să se administreze conform organizației, sistemului școalelor comunale, cu condițiunea însă de sine de înțeles, că de dreptul de susținător de școale, nu se abzice. N-au putut voi să susțină astfel de școale în cari comunele poruncesc prin scaunele școlare alese de dînsese — pentru-că asta stă în contradicție cu trecutul istoric al fondurilor.

Dar dacă ministrul așa unilateral a schimbat *esențial*, îndrumarea referitoare la scaunele școlare comunale etc. are oare dreptul a octroa aceasta asupra fondurilor, ca persoană juridică de susținătoare de școale? Fundațiunea ca susținătoare de școale dispune de dreptul de liberă dispunere, e obligat să sufere, ca în școalele sale, guvernul să pună în aplicare dispoziții în contradicție cu îndrumarea de mai înainte (dar și cu legea) și în chipul acesta să influențeze asupra dreptului legal al fondurilor referitor la stabilirea limbii de administrație și a învățământului?

Toate acestea sunt de mare importanță pentru fondurile Năsăudene. Asta e pentru ele chestiune de viață. Dacă ministrul în mod volnic cualifică școalele elementare de școale comunale — unde am ajuns? Și mai ales dacă noul proiect de reformă al învățământului ar deveni lege, tristă soartă ar aștepta școalele fondurilor Năsăudene. Guvernul își vindică acolo influență nepermisă, împedecă chiverniseala nteleaptă, își folosește îniriuirea spre scopuri politice — cu un cuvânt sub titlul *controlului*, cu întreaga greutate a puterii sale să năpustește asupra fondurilor, împedecându-le activitatea. Scopul guvernului e a statifica cu ori-ce preț în ținutul Năsăudean și nu se sperie de nici un mijloc, propriu de a servi cauza maghiarizării. Eată de ce în fruntea acestui comitat se plasează cel mai veritabil tiran!

Ceea-ce însă e mai trist: bărbații conducători și azi, toate le fac în secret cu guvernul, așa că opiniunea publică română nimic nu știe despre soartea acestor școale. Lupte crâncene duc cu autoritățile politice, dar cu toate astea tac, și în chipul acesta firește îi doboară guvernul pe calea fișpanului său. Deși aceasta tactică e veche, e însă foarte rea tactică și ceea-ce e principal *fatală* tactică. Și an și anțerț au tăcut conducătorii, când guvernul le-a cualificat școalele de școale comunale. Așa au făcut și când au primit statutele și au intrat în capcana lui Bánffy. Dînsii nici când n'au ape-

lat la opiniunea publică română, sfatul ei nici când nu l-au cerut, gravamenele nici când nu le-au deschis, au suferit în taină și lumea credea că sunt pe deplin mulțumiți cu administrația comitatensă. Cu un cuvânt s'au baricadat dinaintea publicității, pentru-că au crezut că instituțiunile acestea culturale, sunt numai ale lor și uitau, că ele sunt și ale poporului român.

Pe lângă o astfel de politică de strășug poate comotisa domnul Ioan Ciocan din grația guvernelor, în scaunul catedrei universitare, deputație, îi poate exopera baronul Bánffy și ordin, dar a adus rușine asupra acestor nobile instituțiuni culturale, n'a apărut potrivit demnității poporului român, interesele acestor instituțiuni. În instituțiunile acestea guvernele și fișpanii au băgat politica și corupția. Și a îndrepta eroarea aceasta, a schimba concepția morală, acum va fi greu.

D'aceea ne trebuie control constituțional în comitatul Bistrița-Năsăud. D'aceea trebuie ca partidul național român, să devie fapt, pentru-că e rușine și nemernicie, ca comitatul acesta, cu populațiune românească de 65—70%, care dispune de instituțiuni naționale servind misiune culturală, atât de importante, să trimită în parlament persoane atât de nule și să dea așa puține semne de viață. Contele Bethlen trebuie măturat dela locul acela, pentru-că e un om absolut lipsit de sentimentul dreptății. Românii trebuie să se unească cu Sașii în afacerea aceasta. Să nu ceară Românii mai mult, de cât un atare om în fruntea comitatului, care lasă în dezvoltare pacinică instituțiunile noastre culturale. Dar asta s'o ceară cu toată energia. Românii și Sașii ar trebui să se înțeleagă acolo, pentru-că sunt de o potrivă avizați unul la altii. Libertate și pace le trebuie și unora și altora. Fie unul față de altii echitabili și mai presus de toate liberali. Să nu creadă Sașii, că puterea oficială va fi tot pe partea lor. Dacă guvernul va ingenunchia pe Români, vine rëndul la dînsii. Dar dacă se vor uni, și unul și altii vor învinge.

N'ar trebui cruțată nici jertfa materială în interesul deșteptării poporului. Ar fi foarte cu minte lucru, pe temeiul organizației, a-i da fie-cărui alegător român gratuit foaie în mână, din care să se deștepte la conștiința drepturilor sale și să învețe în ce chip să le folosească. Ar fi destul la început dacă cel puțin Dumineca ar căpăta o foaie gratuit. Mai tîrziu s'ar trezi dragostea de cetit și ar abona el singur ziarul. În chipul acesta am răspândi și cultura, am servi și scopurile politice. N'am avea nevoie să facem agitație. Ar fi destul să publicăm din cuvânt în cuvânt vorbirile politicianilor maghiari din parlament, ar fi destul, ca alegătorii Români să-i i-a cu bâta, când le vin să le calce pragul, cerșind voturi.

În comitatul Bistrița Năsăud part dul național român trebuie să se organizeze. Trebuie, pentru-că numai așa vom putea apăra interesele poporului român, dacă vom merge în parlament. *Cu cât mai mult se persecută organizarea, cu atât mai ales i-a trebuie îndeplinită!*

Prelat Sârb — păcătos. Cetitorii noștri își vor aduce încă aminte de rolul mizerabil al episcopului sârb din Buda Lucian Bogdanovits, în ancheta învățământului. Și-a fost făcut curai neamul de ocară: a cerut el maghiarizarea școalelor de repetiție. Acum ne vine o veste și mai frumoasă despre cel mai tiner prelat al Sârbilor,

episcopul Letici din Timișoara. Tiner prelat vede nu numai de ani, dar și de minte, episcop Letici a avut nerușinarea de a se face patron societății de maghiarizare DMKE. care scop urmărește maghiarizarea și a Sârbilor sudul Ungariei. Și episcopul — patron. Pfa

„Zastava” din Neoplanta atacă din prilej cu vehemență pe minorul episcop din Timișoara. Intre altele cu drept cuvânt zice: Tradări a fost silit să sufere poporul sârb, asta nici odată nu s'a întâmplat, ca un episcop al său, să întoarcă în acest chip ne mîndrit, spatele poporului său. Poporul sârb onora în mod corespunzător tradarea acestor

Perfidia lui Tisza

— Ședința dela 8 Iulie. —

În sfîrșit contele Tisza și-a arătat Deputatul național Dr. A. Vlad, a spus colbul de fraze sunătoare, în care s'a fășurat și iată-l, ni-l arată în deplină ditate respingătoare.

Neputând să răspundă cu arguie la discursul lui Vlad. din care nici contele Tisza nu e în stare să combată, s'a să ne amenințe, zicînd că cu toată aspră va urmări pe *sămănătorii de neghină e Vlad și Uesz-lonszky*, dar va băga de seamă, ca asprimea aceasta să pară ca și îndreptată împotriva națiilor. Bagă numai bine de seamă cule! Dar vor băga și Românii de seamă. Și înainte de toate vor începe lupta în D-Tale, de ministru-președinte, care, acum, ești dușmanul cel mai mare al poporului românesc. Pe poporul român nu putea deslipi de conducătorii săi și — zis Vlad ești — nu vei mai putea să menți «amăgi». Una vom fi cu totii spulbera liberalismul cu care ați trăit atîta vreme lumea, și sub care gemem de am rămas abea cu sufletul în noi.

Nu ni-e frică de amenințări sturte lanțuri nu se pote fereca o idee și mai mare va fi persecuțiunea bărbaților, cu atât mai ales se vor convieștii mînil, că a sosit vremea de a se organiza politicește, pentru a sfărîma lanțurile în care vrea să ne arunce Tisza.

În ședința de ieri a parlamentului putatul național Vlad a luat cuvînt și respingă perfidia contelui Tisza, pe numit-o «amăgire».

Aurel Vlad: Cere cuvîntul în personală. Domnul ministru președinte vorbirea sa de ieri a zis, că unii vreau să samene neghină între diferiții țenți nemaghiari ai patriei și a declarat că avea de grijă, ca domniile acestora să aci înainte și mai puțin îndestulii cu.

Strigăte în dreapta: Nu te-a în D-Ta.

Aurel Vlad: Numai doi deputați naționaliști au vorbit. (Zgomot în dreapta)

Strigăte: Aici nu sunt deputați naționaliști, numai maghiari.

Aurel Vlad: Află de lipsă a acuzei împotriva acuzei (Zgomot mare în dreapta) că dînsul ar sămăna neghină, mai ales cu date a dovedit, că ministrul președinte cu toate că a declarat că nu va regea naționalităților — totuși priia lui Berzeviczy, îi scoate unele dispozițivigore. A dovedit și aceea, că ministru președinte, nu continuă politica de

calități în spiritul lui Deák, deși s'a provocat la acesta cu multă emfază. După toate acestea respinge acuză de sămănător de neghină și procedura ministrului n'o poate cvalifica de altceva, de cât de amăgire (Zgomot mare în dreapta).

Deschidere de abonament.

Cu 1 Iulie n. deschidem abonament nou la „Tribuna“. Ținem de prisos a mai înalta asupra însemnătății organelor de publicitate. Și mai ales a accentua necesitatea întăririi acestor organe, în aceste vremuri de grele primejdii ce străbate poporul românesc.

Cetitorii nostri cunosc ținuta noastră politică; s'au convins de devotamentul muncii noastre.

Știu și aceea că „Tribuna“ e luată acum la țintă. Este și demnitate națională la mijloc a n'o lăsa să se stângă în viforul cu care se luptă, luminând cărările neamului nostru. Sperăm că prigonirea ce s'a pornit împotriva noastră, va fi un îndemn mai mult, a grăbi în ajutorul ei.

Și fiindcă susținem regula introdusă la anul nou, rugăm pe domnii abonați să binevoiască a-și reînoui din vreme abonamentul, ca să nu li-se întrerupă trimiterea foil.

„Tribuna“ costă:

Pe 1 an	20 Cor.
Pe 6 luni	10 „
Pe 3 luni	5 „
Pe 1 lună	2 „

Pentru România și străintate 40 franci.

Redacția și Administrația

„TRIBUNEI“.

Serbarea Ștefan-cel-Mare.

Programa serbării în București și Borzești.

lată programa oficială a serbării în București a aniversării de 400 ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare;

1). Serbarea se va face în ziua de Vineri, 1 Iulie 1904 pe piața Victoriei și va începe la 8 ore dimineața precis.

2). Vor asista la serbare toți ofițerii din garnizoana București, câte un detașament din cele trei arme cu drapel și muzică, toți profesorii și profesorii din București, studenții universitari și elevii școalelor secundare și primare.

3). Programa serbării va fi cea următoare:

1. Imnul regal, cântat de muzicile militare.
2. Serviciul religios, făcut pe o estadă anume pentru pomenirea lui Ștefan Voivod. a părinților, fraților și copiilor săi, a căpitanilor oștenilor, a boerilor sfetnicilor și oștenilor săi.

3. Imnul lui Ștefan-cel-Mare de dl. I. Cosăncu, măiestru de muzică, executat de corul școalelor secundare și speciale din București.

4. Cuvântare ținută de un d-n student.

5. Cuvântare ținută de un d-n profesor.

6. Cuvântare ținută de dl. ministru al culturii și instrucțiunii publice.

7. Recitarea unei bucăți în versuri, de către școlarii.

8. „Deșteaptă-te Române“, cântat de corul „Armenii“ sub direcția d-lui G. Chiriac.

9. Imnul regal, executat de corul școalelor secundare și speciale.

10. Defilarea armatei primită de cel mai vechiu dintre ofițerii superiori de gradul cel mai mare.

11. Defilarea elevilor, condusă de maestrul de gimnastică respectiv, în ordinea următoare: studenții universitari, liceul st. Sava, liceul Lazăr, liceul Matei Basarab, liceul Mihail Viteazul, gimnaziul Cantemir, gimnaziul Șincai, seminarul central, școala normală a societății pentru învățătura poporului român, școala comercială de gradul II.

12. Defilarea cortegiului istoric, reprezentând intrarea în Suceava al lui Ștefan-cel-Mare, împreună cu Vlad Țepeș, urmași de boerul, căpitanii și oștenii lui Ștefan. Cortegiul va urma Calea Victoriei, bulevardul Elisabeta, splaiul Dimboviței și șoseaua Cotroceni.

Serbările centenarului al 4-lea dela moartea lui Ștefan-cel-Mare se vor desfășura cu o solemnitate deosebită în comuna Borzești, satul natal al marelui Voivod.

D. Petricu, arhitectul șef al primăriei Capitalei, a fost însărcinat cu alcătuirea proiectelor pentru decorarea Borzeștilor.

D-sa s'a transportat Duminecă la Borzești, unde în înțelegere cu p. deputat Radu Porumbaru, președintele comitetului de organizare a serbărilor, a hotărât locurile unde se vor construi tribunele și celelalte decoruri.

Ast-fel, pe deal, în apropiere de istorica biserică din localitate se va construi un pavilion unde se va celebra serviciul divin.

Tot pe deal se va construi o tribună pentru 200 invitați, unde va lua loc și unul dintre d-nii ministri.

Jos, pe șes, se va construi o a doua tribună în fața căreia vor defila școlile din Bacău precum și un impozant corț istoric, identic cu cel care se va forma în capitală.

Se vor da la prânz și seara 2 mese mari cari la care vor lua parte atât invitații cât și țărănimea.

Spre seară se va da o serbare școlară cu danțuri naționale, coruri și producțiuni de gimnastică.

Tot în aceea zi se va face într'un anumit pavilion distribuția de premii a elevilor liceului din Bacău.

Din străinătate.

Englezii în Tibet. După expirarea armistițiului ostilitățile au început de nou, întărindu-se Tibetanii cu șanțuri.

Casa de sus engleză. Casa de sus a adoptat în a doua cetire un proiect de lege, conform căruia mărfurile de argint străine, să fie provezute cu semne distincte.

Austro-Ungaria, Italia și Germania. Sub titlu „Budgetul militar Italia și politica externă a Italiei“, Fremdenblatt publică un articol al unui bărbat politic italian, în care se arată că demonstrațiile exagerate franco-ile cari au însoțit călătoria la Roma a președintelui Loubet, au făcut loc acum unei judecăți mai reci. Chiar în primele zile ale desbaterilor asupra budgetului războiului, daodată toți oratorii din extrema stângă cari combătuseră până acum cu cea mai mare pasiune participarea Italiei în Tripla Alianță au devenit amici entusiaști ai acesteia. Minunea aceasta s'a săvârșit în urma recunoașterii, la care s'a ajuns imediat după plecarea lui Loubet din Roma, că noua prietenie a Italiei cu Franța ar putea să influențeze sinceritatea relațiilor Italiei față pe celelalte două mari Puteri ale Triplei Alianțe. Această pretenție ar izola Italia din nou din punct de vedere al politicii internaționale. Micșorarea însemnătății interne a Triplei Alianțe ar necesita necondiționat sporirea cheltuielilor militare. Pericolul acesta amenințător a

produs o reacțiune și printre deputații socialiști, republicanii, radicalii în favoarea acelei politice care acum a devenit politica tradițională a Italiei și are de bază Tripla Alianță.

Discuția budgetului militar a dovedit că dacă parlamentul nu voește noui cheltueli militare, Italia trebuie să țină mai mult ca ori-când la Tripla Alianță și întreg parlamentul a recunoscut în unanimitate valoarea Triplei Alianțe pentru Italia și îndeosebi relațiile amicale cu Austro-Ungaria, arătând ce primejdie e să se ducă față de Austro-Ungaria acea politică de înțepături care a devenit celebră din timpul lui Prinetti. Însă-și stânga extremă, al cărei irendentism era cunoscut, condamnă acum această politică.

Chestia bisericească a Aromânilor. După cum ni se anunță din Constantinopol, căli-va membri ai sinodului încep a lua poziție în chestia Bisericii Aromânilor și se pare că ar fi dispuși să admită o regulare a acestei afaceri. În cercurile bine informate domnește însă părerea că această opoziție nu țintește alt-ceva decât să demisioneze. Odată acest scop atins, glasurile ce par a se ridica în favoarea cercurilor Aromânilor ar amuți și cererile formulate de această naționalitate pe terenul bisericesc iarăși nu vor fi băgate în seamă de către sinod. Din partea României se continuă a se sprijini pretențiunile Aromânilor cu cel mai mare cumpăt și corectitudine; acestei atitudini este de a se atribui bunăvoința evidentă și un oare-care sprijin din partea Porții. Indreptățirea cererilor sprijinite de guvernul român, de a se numi la Constantinopol un reprezentant laic pentru afacerile Aromânilor, s'a dovedit din nou prin incidentul petrecut la Constantinopol cu ocazia înmormântării unui Aromân. E posibil ca acest incident să aibă ca urmare crearea postului de reprezentant în chestiune. În ce privește protestul Grecilor în contra construirii unei biserici aromâne în Monastir, Aromânii răspund că deja acum cinci-sprezece ani Poarta a dat permisiunea pentru construirea unei biserici aromâne (în Cupiște) și că de atunci s'au zidit mai multe biserici, iar altele s'au îmbunătățit; astfel, de exemplu, în anul acesta construirea bisericii din Crușevo.

Războiul ruso-japonez.

Toate telegramele sosite de pe câmpul de război săptămâna trecută vesteau că din cauza anotimpului ploios operațiunile strategice ale ambelor armate au fost sistate. Ear vestile recente vorbesc despre lupte crunte continue, date între avangardele dușmane. Un raportor al unui ziar din Londra raportează cătră asta și despre o luptă mare, care și acum ar urma aproape 25 mile dela Liaoyang. Un ziar rus pretinde a ști despre o luptă de lângă Kayping. Raportorul ziarului rus mai remarcă și aceea, că Japonezii dispun de o armată considerabilă, dar nici prin minte nu-i trece din care parte vor avea Japonezii de cuget să îndrepte atacul.

Despre contra-torpilorul rus Hurakov vestește o telegramă, că Sâmbăta trecută s'a reîntors la Port-Arthur, făcând calea dintre Inkau și Port-Arthur de două-ori. O telegramă sosită prin Tiencin vestește, că patru contra-torpilorii japonezi de unăzi au făcut încercarea să între în portul interior. Două vase însă au fost scufundate în urma focului bateriei de pe coastă, unul a fost grav avariat, ear al patrulea a scăpat cu fuga. Această veste din sorginte chineză pare a fi improbabilă, deoarece-ce nu se poate ști, cu ce scop au voit torpilorii să între în portul interior. Când s'a putut ușor închipui primejdia care îi așteaptă, anume că la eșirea strîmtă pot fi ușor nimiciți de vasele de război ruse și de bateriile de pe coastă.

Părerea generalului Dragomirov.

„*National Zeitung*“ scrie :

Prima perioadă a campaniei — scrie Dragomirov — a fost isprăvită de Japonezi și se poate vorbi de ea sincer. Trebuie observat că această campanie este originală în cel mai mare grad atât din punctul de vedere al împărțirii forțelor, cât și din acela al teatrului de război. De partea noastră o armată cu o linie scurtă dar întreruptă de mare. Teatrul de război pare a fi ales pentru exercițiul, așa este de mic terenul pe care se dă posibilitatea diferitelor operațiuni militare pe apă și pe uscat. Pe o întindere de 220 verste dela răsărit la apus (între Inku și gura Ialului și de 280 verste dela nord la sud (între Liaoiang și Port-Arthur) și pe marea de alături s'au dat deja lupte navale, au fost bombardări și operațiuni de mine și în scurt timp vor avea loc operațiuni pe uscat probabil complicate, până la asedierea unei fortărețe inclusiv.

Primele isprăvi militare ale Japonezilor le voi lăsa la o parte și voi judeca operațiunile numai din punct de vedere tehnic militar. În privința aceasta trebuie să se recunoască cum-că Japonezii pricep milităria și se pricep în conducerea războiului. Ei nu se încurcă de toate lucrurile și totdeauna știu precis ce voesc; odată ce și-au așezat o țintă, își concentrează atențiunea asupra ei. S'a observat mai de mult că Japonezii trebuind să debarce negreșit trupe, pe uscat, au trebuit să aleagă țărâna băii Coreei; un alt drum n'aveau. Și așa s'a întâmplat. Dar drumul și ținta sunt lucruri diferite. În ce ordine aveau să facă Japonezii campania* 1) Ei trebuia să ne slăbească flota noastră, căci nu puteau să se gândească la o debarcare câtă vreme flota noastră era în stare să se lupte cu ea în largul mării. Și ast-fel după atacul pe neașteptate dela 27 Ianuarie începu un șir de bombardări a Port-Arthurului, un șir de încercări cerbicoase de a închide esirea din port prin trimiteri de vase cu materii inflamabile, spre a da foc celor din port și prin punere de mine. După scufundarea vaporului Petrupavlovsk, Japonezii se hotărâseră în sfârșit să debarce, după ce încercară încă odată să închidă portul în chipul arătat mai sus.

Acum putură să înceapă cu operațiunile de debarcare, cari aveau două obiective: Port-Arthurul și armata noastră din Liaoiang. Cu cel dintâiu nu se puteau ocupa înainte de a se asigura de cel de al doilea, și ast-fel 2) a fost necesar să debarce în Coreea spre a executa o acoperire spre Liaoiang și 3) a debarca mai aproape de Port-Arthur și-a începe asediul.

După ce laudă planul de campanie al generalului japonez Kuroki, Dragomirov urmează ast-fel:

Se datorește și înminutării organizării a serviciului de spionaj, faptul că Kuroki este bine informat de mărimea forțelor noastre; dar aceasta nu e suficient. Forțe noi pot veni, se poate schimba poziția trupelor, însăși la începutul campaniei nu e cunoscut caracterul șefului suprem...

Ludovic Mocsáry despre vorbirea lui Tisza.

În numărul de alături al „E-s“ Ludovic Mocsáry se ocupă mai pe larg cu vorbirea de deunăzi a cenzurii Tisza, în chestia naționalităților. Estragem din acest important articol următoarele:

„Chestiunea naționalităților, așa se vede, are rol însemnat în desbaterea bugetară și probabil se va debata și mai înfocată la portofoliul cultelor. Merită mult, să ne ocupăm cu părerile ministrului president despre acest obiect“...

Tisza zice: „Întreaga noastră politică, întreaga noastră strictetă, întreaga noastră pășire nu trebuie îndreptată contra marelor masse de naționalități, ci contra elementelor agitatorice“. Această enunțiatione nu-i decât desavuarea politice de maghiarizare generală. Asta e un progres însemnat, căci această nălucă (maghiarizarea) îi duce pe respectivi la cele mai estravagante pretențiuni; dar cu această enunțiatione stă în contrast strigător proiectul învățământului popular.

Acest proiect e hotărât un pas agresiv chiar contra marilor masse ale naționalităților. În el

se cuprinde intențiunea, că vom să maghiarisăm totul. În el se cuprinde pasul agresiv, ca prin forțarea cunoștinței esacte a limbii maghiare învățământul în școalele populare să nu aibă nici un rezultat, să reducem la jumătate îmbogățirea spirituală, de care în genere se împărtășește poporul sêrac în școalele populare, adecă să împedecăm naționalitățile în năsuința lor pe deplin legitimă și laudabilă de a se ridica din starea lor desolată de necultură...

... Legea de naționalități este atât de perforată prin praxă și în parte prin legi mai noi, încât n'are decât valoare principală și istorică.

Însuși ministrul president s'a pus în contradicție strigătoare cu legea de naționalități, când zice, că „tot ce se face cu mijloacele statului, trebuie să se facă în interesul culturii maghiare“. Per quam regulam? Căci doar însuși zice, că statul maghiar trebuie să măsoare cu măsuri egale tuturor fiilor acestei patrii și deopotrivă trebuie să se îngrijească de cultivarea intereselor materiale și spirituale ale tuturor cetățenilor, ear § 17 al art. de lege XLIV din 1868 ordonă expressis verbis, că statul trebuie să se îngrijească a se ridica școale mai superioare cu limba de propunere a naționalităților. E oare dreptate, corăspunde oare „promisiunilor naționale solemne“ ale guvernelor și literelor legii, ca din mijloacele statului, la cari contribuie și naționalitățile cu bănuții lor, să nu se dea nimic pentru promovarea intereselor spirituale ale lor? Ba au fost chiar cazuri, când naționalitățile au fost împedecate, ca din bănuții lor proprii să-și ridice și susțină institute de cultură“.

Șovinistii dela anchetă și deputatul Victorisz au stat pe punctul de vedere al liberalilor din Viena dela 1848, cari ziceau, să voesc libertatea de presă pentru unii și censura pentru alții. Sper, că cu acest „Extrawurst“, cu această politică cu 2 măsuri nu va ace probă ministrul president.

În fine Mocsáry combate aserțiunea lui Tisza, că Ungaria numai în alianță cu Austria poate exista și susține părerea, că Ungaria trebuie să-și câștige independența și să se alizeze cu naționalitățile și cu statele mici din peninsula balcanică, adecă cu Românii cu Sêrbii, etc.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 9 Iulie 1904.

— **Dela Curtea împărătească.** Archiducele Leopold Salvator a sosit ieri la 1/2 8 din Bruck l. Leita la Viena.

— **Casul Giessen-Cluj.** Din Giessen se scrie, că guvernul de Hessen a interzis universității din Giessen să fie în contact cu universitatea din Cluj. Antecedentele sunt cunoscute: rectorul universității din Cluj a refuzat, lipsit de ori-ce sentiment de loialitate, bunăcuviință și calmitate, ce se recere dela un om erudit, primirea anuarului universității din Giessen fiind-că pe copertă era scris Klausenburg și nu Kolosvár, cum ar pretinde șovinismul exaltat al d-lui rector. Drept aceea în urma acestei purtări b. dărane și ofensatoare, universitatea din Giessen, care va sta la tot cazul la acelaș nivel ca școala academică maghiară din Cluj, a întrerupt relațiunile de corespondență cu acest institut, unde totul este redus la un șovinism selbatic descreerat.

— **Incoronarea regelui Serbiei.** Incoronarea regelui sêrbesc se va face în Septemvrie. La actul încoronării este așteptat afară de principele Montenegrului Danilo, și principele bulgar și un prinț al casei de Savoia și se speră mai departe, că și Țarul își va trimite reprezentantul său.

— **Societatea istorică din București** a ales o delegatiune constând din d-nii Gr. Lahovari, Gr. G. Tocilescu, Iarca, general Brătianu, Ionescu-Gion, arhitectul Mineu, N. Petrașcu, Barbulescu și Niculescu, cari vor reprezenta societatea la serbarea dela Putna. După serbarea dela Putna delegatiunea va vizita Cernăuții și Suceava.

— **Nepotism în comitatul Aradului.** Suntem informați că protopretorul Borsos din Boroșineu, vrea cu ori-ce preț să forțeze în postul notarial vacant din Bârsa pe un cumnat al său, împotriva dorinței generale a locuitorilor. Atragem aten-

țiunea d-lui fișpan Urban. asupra acestor volnicii, care poate avea și alte urmări.

— **Învățământul congregațional în Franța.** Senatul a adoptat cu 167 voturi contra 108 proiectul pentru învățământului congregațional textul primit de cameră.

— **Incidentul în camera Spaniei.** Ședința camerei a fost ieri întreruptă de un viu incident provocat din partea ministrului president Maura care a dorit extradarea deputatului Banon. Președintele camerei Romero a declarat, că în întreaga cameră se opune cererii lui Maura, căre- ce Banon este o individualitate respectabilă. În urma acestui incident președintele ridică dintr-o dată între protestele continue ale majorității.

— **Perchisiție domiciliară.** Tolstoi poate mândri cu drept cuvânt, că este un mare în vastul imperiu al țarului, care se bucură de privilegiu și unele drepturi speciale, pe care muritorii nu le au în Sfânta Rusie. De asta poate este mai mândru, decât de gloria sa, pentru-că este singurul, care cu toată atitudinea sa față de țară și ostilă guvernului și despotizmului este liber. Dar bine știe guvernul, că cu mult mai periculoasă este persecutarea lui Tolstoi, de cât de liber este în libertate, lăsându-l să lupte contra țării lor. Acum însă așa se vede, că totuși pași mai energice contra bătrânului filosof. Este anume știut, că Tolstoi a adresat un apel în *Times* către soldații ruși, în care se cuprind lebrele cuvinte: „*Opriți-Ve!*“ Atacurile contra Tolstoi împotriva țarului, a guvernului și a sericeii au fost tipărite în mai multe 100 mii exemplare și distribuite în Rusia. Nainte de a fi publicat apelul în *Times*, l-a comunicat în extras și comitetului revoluționar. Acest extras a fost tipărit și împărțit în Rusia, apoi a făcut cea mai profundă impresie asupra poporului. Negreșit că după părerea celor cu putere bătrânul iubitor de oameni a comis o „crimă“, dar guvernul nu știe ce măsuri să ia contra lui. Ministru *Lehre* pretinde, că guvernul să procedă și contra lui, cum procedează contra tuturor dușmanilor statului, ceilalți ministri îl consideră de mai periculoasă deținerea lui Tolstoi, decât dacă rămâne și pe mai departe deplina sa libertate. Țarul va avea deci să decidă. De altcum se menține faimă, că la domiciliul eremitului dela Iasmain Poliana, se va face perchisiție.

— **Incendii.** Un foc a nimicit unele case de cereale, și două magazine de mărfuri în trenurilor Boston și Maine. Paguba se va evalua un milion dolari. Un vapor al liniei Austriace Allau a luat în dos foc, și în starea asta a fost scos la uscat. Părțile de sus ale vaporului sunt deteriorate. Câți-va oameni ai echipajului au sărit de frică în mare, unde s'au născut.

— **„Daily Chronicle“** vestește din Hennessy cu datul de ieri: De mai multe zile pustie în pădurile dela Sidney de pe insula Breton un incendiu, care azi a ajuns până la marginea orașului, și favorizat de un vânt puternic trecut și asupra unei părți a orașului.

— **Aventură neplăcută.** Dl Dr. Vasile Mădăraș profesor la gimnasiul din Năsăud, a pățit o aventură neplăcută cu o bandă de țigane cointărate. Dumineca trecută a făcut adecă o excursiune cu bicicleta în comuna învecinată Căpa. La marginea satului, i-au ieșit de odată în cale o bandă de țigane, înarmate cu sape, lopate și lănci să se oprească. L-au despoiat apoi de patru coroane bani gata, de ceasornic și alte lucruri de preț. Din bani i-au restituit însă generalul, ca să aibă de drum, nu l-au lăsat însă pe loc, până ce n'a jurat, că nu va spune nimic. Dl *Meruș* a trebuit să jure, ca să se scape din situația neplăcută. Ajungând în Năsăud, a arătat la geandarmeria, care caută acum bandite.

— **Călătoria de nord a împăratului Wilhelm.** Din Swinemünde se raportează: Împăratul Wilhelm azi dimineața a început călătoria sa în Nord pe yachtal Hohenzollern, însășit de celălalt lorul Schleipner și de incrucișătorul Hamburg.

— **Dramă sângeroasă familiară** s'a petrecut zilele trecute în *Muran*, comitatul Timișoara. Încă în primăvară economul Tit *Vuseu*, și nevasta la o întâlnire discretă cu fiacul *Iovan* și l-a bătut bine pe amândoi. Giura a improcesuat pe Tit pentru bătaie și bătaie.

scăpat a și fost pedepsit la 20 zile închisoare. Alaltăieri a scăpat din temniță și cam spre miezul nopții a ajuns acasă. În odaie a aflat iar laolaltă pe ibovnicul și asta l-a scos așa de mult din fire, încât a luat securea și cinci lovituri groave l-a dat flăcăului, care a murit pe loc. Femeia a putut scăpa cu fuga. Ucigașul s'a prezentat singur la judecătoria.

— **Escursiune de studiu.** Studenții agronomi, din București, sub conducerea D-lui Dr. N. I. Filip, directorul școlii superioare de agricultură, P. Lupa și C. Sandu profesori, au vizitat ieri 8 Iulie Aradul și cu trenul de 5 ore au plecat a vizita domeniul dela Mezöhegyes.

— **Eroi vasului General Slocum.** Din Berlin se vestesc următoarele: Luț „Berliner Tageblatt“ i-se telegrafează din New-York, că consulului german de acolo la ordinul împăratului Wilhelm a aflat numărul acelor, cari cu dispreț de moarte se luptau pentru a scăpa viața celor naufragiați. În New-York se vorbește, că împăratul german a destinat mari premii pe seama acestor salvatori eroi.

— **Cununie.** Eugenia G. Popp, Petru M. Opincar își anunță celebrarea cununiei lor religioase, care se va săvârși Duminecă 4/17 Iuliu a. c. la orele 6 p. m. în biserica nouă gr.-ort. din Sebeșul săsesc.

Felicitările noastre!

— **Lumină electrică în Radna-Lipova.** Firma Siemens-Schuckert a prezentat un ofert primarilor comunelor Lipova și Radna, pentru introducerea luminii electrice. Comuna Lipova a emis o comisiune pentru a studia ofertul. Comisiunea ia acum poziție hotărâtă împotriva ofertului și anume pentru motivul că întreprinderea este bazată pe o operațiune financiară, care ar obliga comuna la plățirea unei rate anuale de 10,800 Cor. 50 ani de arândul, fără privire la eventualitatea că contractul legat cu firma, pe durata acestui lung șir de ani, rămâne în vigoare, ori nu.

— **Bani falși în geamantan.** La stațiunea căil ferate din Orșova, precum se depeșează, un geamantan a ajuns la reviziunea de bagage, care s'a aflat plin cu bani falși. Alaltăieri adevă un tinăr a sosit cu trenul accelerat al României în gara dela graniță, unde s'a urcat pe acceleratul către Budapesta. Când a sosit trenul în gară, revizorii au examinat pe rând bagagele în tren. Într'un compartiment de clasa II-a au dat de un geamantan, căruia nu i-s'a găsit stăpânul. Revizorii au început pe urmă să caute pe tinărul, care, după spusele celorlalți voiajori, era proprietarul geamantanului, dar nicăiri nu l-au aflat. Într'astea un călăuz observase că ușa vagonului în care a călătorit tinărul și pe care o închiseră era deschisă. A intrat bănuială la mijloc, revizorii desfăcură geamantanul și spre marea lor surprindere l-au aflat plin cu bani falși. Au găsit în cantitate mare piese de 10 și 20 Cor. aur falsificate foarte isteț, a fost însă și hârtie bucați de 10, 20 cor. și 100 bucăți de argint cinci coroane. Descoperirea a produs mare senzație pentru-că abea câte-va zile mai înainte fusese înștiințată poliția, că în timpul din urmă se importează foarte mulți bani falși din România. În data s'a și pornit goana după tinărul dispărut. Geandarmaria a fost înștiințată pretutindenea pentru-că fugarul numai în Ungaria, s'a putut ascunde.

— **Moartea ucigașului.** În comuna Musteșd, (comit. Aradului) zilele trecute s'a întâmplat un omor misterios. Jertfa omorului a căzut un om, care înainte cu ani și el singur a omorât, dar' păcatul și l'a ispășit aici pe pământ, într'o robie grea de 8 ani de zile. Scăpând din robie s'a reîntors în satul său, ear' la coarnele plugului. Ar fi și putut trăi în pace, până ar fi mai avut zile, dar' naturelul sâlbatic nu l'a lăsat în pace. Pe ucigaș l'a ajuns soartea: l'a ucis un alt ucigaș. Autoritățile au pornit cercetare și alaltăieri s'a și făcut autopsia cadavrului. Bănuiala cade pe un flăcău, cu care de mulți ani a trăit ucisul în dușmănie. Se crede însă, că e și vre-o femeie la mijloc.

— **† Mircea Beșan.** Cu adânci regret vestim moartea tinărului și vrednicului preot din Sân-Miclăușul-mic Mircea Beșan, întâmplată ieri după amiază după scurte suferințe. Decedatul lasă în profund doliu, neconsolabilă-i soție, trei orfani, un tată crud lovit, dl Iosif Bejan preot în Giula, frați, surori, cumnați și numeroase rudenii. Moartea aceasta prematură a pus capăt la multe și juste speranțe, câte se puteau lega de acest harnic tinăr. Trimitem condolențe sincere celor nemângâiați.

— **Din oficer — călugăr.** Se anunță din Roma: „Giornale d'Italia“ anunță că zilele trecute Papa a primit pe un oficer austro-ugar, asupra căruia Prea sfântul Părinte a exercitat o așa influință, încât s'a decis, să-și schimbe centurionul dela brâu, cu cingătoarea de monach și din cazarmă să între în schit.

— **Ucigași în haine femești.** În hotarul comunei Teregoava, pe cum ni-se anunță din Timișoara, alaltă-ieri seara doi tâlhari, cari de mai multe zile petrec pe drumuri îmbrăcați în haine femești, au atacat pe economistul Lazar Brințel din Corneareva, care cu 600 cor. bani gata mergea din târg, spre casă. Brințel s'a apărut, dar tâlharii l-au tocat cu ciomege în cap, l-au omorât și până și de haine l-au despoiat. Gendarmeria e pe urma bandiților.

— **Pungaș la vârsta de 10 ani.** Abea zece primăveri a ajuns Kovács Csillag Ferencz fiul unui muzicant din Székesfehérvár, dar deja îl pomenesc zăvele ca pe o mlădiță de mare speranță. Alaltăieri seara a produs mare senzație o pungășie temerară întâmplată într'un parc foarte frecventat. Băiatul Kovács Csillag Ferencz i-a rupt dela gât lanțul de aur a domnișoarei Zimánky Teréz. Fata a strigat după ajutor, dar hoțul s'a perdut printre mulțime. Abea târziu a fost prins și s'a aflat lanțul la dînsul. La poliție a zis, că mamă-sa l'a învățat să fure.

— **Fiul lui Leo Tolstoi.** Paradoxală întâmplare, că în aceaș vreme când celebrul scriitor Leo Tolstoi cu un curaj uimitor vestește ororile războiului din estul orient, în familia sa se află și de aceia cari iau parte ca voluntari la războiu. Așa se anunță acum din Moscova, că un fiu al lui Tolstoi, s'a anunțat benevol la un regiment, care pleacă zilele acestea pe teatrul războiului. Tolstoi, n'a putut împedea hotărârea fiului său, dar speră ca cea-ce n'a putut ajunge cuvintele sale înțelepte, va ajunge oroarea războiului, se poate însă că prea târziu!

— **Înțelegere cordială.** Spre întărirea „înțelegerii cordiale“ stabilită între marile surori latine Franța și Italia, regele Italiei a trimis regimentului 3 de zăvâi portretul lui Victor Emanuel II. pe câmpul de bătăie dela Solferino. Se știe că acolo, în 1859, zăvâii acestui regiment, martori la actele de bravură ale marelui rege, l-au numit caporal al lor.

— **Cultul oamenilor mari.** După serbările date pentru aniversarea morții marelui scriitor George Sand, s'au dat la Paris, la Cercle Saint James, alte serbări și pentru apoteozarea lui Alfred de Musset. Căntece, danțuri, declamațiuni pe texte din scrierile sa'e și în cercul figurilor create de poet, au format programul serbării.

— **Catastrofa din insulele Hebride.** În apropierea insulelor Hebride s'a întâmplat o groaznică catastrofă.

Vaporul danez „Norge“ care transporta peste 700 de emigranți s'a ciocnit de niște stânci, și s'a despiciat, scufundându-se.

Numărul celor înecați de odată cu vaporul „Notge“ es e 637.

Una dintre șalupele pline de naufragiați a rătăcit șeaze zile și șeaze nopți pe mare.

Marinarii de pe vaporul „Norge“ s'au purtat eroicește. După ce au coborât în șalupe mulți copii și multe femei, au încruciat brațele pe piept și s'au lăsat să se inee.

Căpitanul vaporului, anume Gondell, a scăpat înotând până la șalupe de salvare. Scăparea căpitanului a fost miraculoasă. Dînsul se scufundase de odată cu vaporul, după ce strinse mâna inginerului pe bord, zicându-i adio! Picioarele îi erau prinse între scândurile punții, care se despicasă. A isbit să se libereze și să se urce la suprafață d'împreună cu inginerul.

Căpitanul Gondell a avut deja trei catastrofe cu vase comandate de el și în totdeauna ele s'au întâmplat la 28 ale lunii Iunie st. n.

Căpitanul declară că stîncile de cari s'a isbit vaporul era cu câte-va degete sub suprafața apei, așa că n'a putut să le vadă.

— **Alegerea de președinte al Statelor unite.** Din St.-Louis se vestește, că în cuvântul democratic s'a decis cu 57 voturi contra 5 spriginirea candidaturii lui Parker contra candidaturii lui Roosevelt.

— **Noul președinte din Columbia.** Conform unei informațiuni din Bogota a agenției Wolf generalul Reyes a fost ales președinte al republicii Columbia în locul lui Castro.

— **Serbare națională sângeroasă.** Din New-York se telegrafează, că sârbătoarea națională dela 4 Iulie până acuma numără printre jertfele sale 14 morți și 483 răniți. Anul trecut numărul jertfelor a fost de 4449.

— **Finlandezii și Rușii.** Agentura Ritzan din Copenhaga vestește din Helsingfors: Luni dimineața generalul Schaumann fost senator, profesorii universitari Dr. Ernestin Esplander și Teodor Honeu, funcționarul de bancă Alvtan și bibliotecarul Gommerus: au fost duși sub escortă militară la Petersburg, unde vor fi interogați. — Se mai anunță din Petersburg, că baronul Wrede, profesorul dreptului roman și dreptului privat unul dintre cei mai distinși juriști ai Finlandei, a fost și dînsul citat la Petersburg.

— **Contesa Montignoso.** Din Berlin se scrie: Aici s'a răspândit vestea, că fetița contesei Montignoso ar fi sosit aici la părintele ei, prințul de coroană saxon. Faina aceasta a provenit din împregiurarea, că tabloul micel principese a fost prima-dată expus la un institut de artă din Drezda. În legătură cu asta se menține vestea, că prințul de coroană saxon va veni în curînd la Tatra unde se va întâlni cu contesa Montignoso.

— **Teatru roman în Cartagina.** D. Gaukler, directorul anticilor și artelor din Tunis, anunță Academiei de Bele Arte din Paris că a descoperit în Cartagina teatrul roman care există întreg îngropat 8 metri în pământ și pe care l'a scos el la iveală prin săpături începute în 1901.

O tăietură deschisă în axa monumentului face pe d. Glauckler să recunoască că edificiul avea 4 galerii concentrice asupra puse și legate prin scări boltite la care se intra pe sub un portic cu colonade.

— **Concurs de pianiști.** Marele compozitor și pianist Rubinstein a fondat un concurs pentru pianiști, care se ține la 20—25 de ani pe rând în diferite Capitale din Europa. Acest concurs se va ținea anul viitor la Paris.

Căștigătorul concursului va primi 5000 fr. ca premiu.

— **Adresele scrisorilor la Japonezi.** Japonezii scriu cu totul altfel adresele scrisorilor ca noi.

Scriu mai întâi țara, apoi provincia, orașul, strada și numărul și la urmă numele persoanei.

Acest mod de a scrie adresele e mult mai logic ca al nostru.

— **Facultate de comerț.** La Universitatea din Manchester se va crea o facultate de comerț, ai căreia elevi ca și studenții în drept sau în medicină, vor obține diplome.

Programul studiilor e astfel compus economică politică, analiza mișcării industriale, geografia comercială, drept comercial, drept internațional.

Cursuri speciale vor fi făcute asupra organizației administrative și gestiunea financiară a diferitelor state din Europa.

— **Fanfara din Bratei** a sosit la Arad și va concerta câte-va seri de-a rândul la hotelul „Vaș din Arad.

Publicul românesc, iubitor de doine naționale, va grăbi de sigur să asculte instrumentele, manuate de Brateienii cu dibăcie de artiști și din cari doinele tresar mai puternic, mai răsunător.

— **Ne mai văzut!** În Arad Sabadseg-tér 4. *Fata fără mână Lupu Parascheva* născută în Noerichiu, comitatul Sibiu, care toate lucrurile le face cu picioarele; a efectuat la expoziția din Paris un covor de masă cusut cu aur, coase, împletește, scrie tae cu foarfecele, bea, mănâncă cu picioarele. Are 2 diplome din partea M. S. Regelui României. Se poate vedea azi și mâne dela 9 ore dim. până la 10 ore seara. Intrarea de persoană 10 cruceri.

Telegramele zilei.

Un consiliu de ministri francezi Paris. În consiliul de ministri ținut la Elizeu sub președinția lui Loubet, ministrul afacerilor străine d. Delcassé, a comunicat scrisoarea ambasadorului Statelor-Unite, generalul Potter, prin care îi face cunoscut că a fost însărcinat de dl Hay, secretarul de stat la afacerile străine, american, de a exprima mulțumirile d-lui Roosevelt pentru bine-voitorul și eficacele concurs al guvernului francez în afacerile liberării supusului american Perdicaris și a ginerului său Varley.

D. Delcassé a confirmat totdeodată că președintele republicii Haiti a primit în audiență oficială pe reprezentanții Franței și a Germaniei și le-a exprimat în mod public părerea sa de rău și scuze pentru agresiunea a căror victime au fost din partea soldaților haitieni.

Felurimi.

Un monstru marin. — Șearpele de mare a eșit iarăși la suprafață. Este vorba de un ofidian real, în carne și în oase, de care d. Girard a vorbit în ședința din urmă a Academiei de științe din Paris.

În baia Along, la Tonkin, monstrul a fost văzut iarăși la 25 Februarie trecut D. locotenent de vas L'Éost, comandantul vaporului Décidée, raportează că în ziua aceea oamenii echipajului semnalară, la oare-care distanță, ceva plutitor pe care mai întâi îl luară drept o broască testoasă enormă și pe care îl văzu pe urmă mișcându-se pe suprafața apei sub forma unei șearpe gigantic. Animalul se cufundă și eși iarăși la suprafață mai de multe ori, trecând chiar pe sub vas, dela tribord la babord; apoi când ofiterii, treziți din uimirea lor, se pregăteau să-l fotografieze, dispăru definitiv.

Avură totuși timpul să-și dea seama că era lung de vr'o 30 de metri pe 4—5 metri de diametru, că pielea îi era neagră presărată de pete galbene, că îi era capul cenușiu și acoperit de solzi, asemuindu-se cu capul unei broaște testoase.

Ondula orizontal și vertical și părea a se mișca cu o viteză de aproape 8 noduri.

Observațiile acestea sunt cu atât mai interesante cu cât concordează absolut cu cele făcute tot în aceleși locuri în 1898 de căpitanul Lagresille, comandantul vaporului l'Avalanche.

În fine d. Edmond Periet, directorul muzeului de istorie naturală, adăugă la aceste mărturisiri și afirmățiunea amiralului La Bedoyère, care în epoca când comanda cuirasatul Bayard, a văzut, tot în apropiere de baia Along, o pârche de aceste animale.

Ofițerul său de ordonanță chiar a putut să le fotografieze. S'a pretins atunci că monstrul în chestie aveau labe. Această ultimă observație ar lăsa să se presupue, după părerea d-lui Ed. Periet, că ar fi niște sorienți gigantici, ultimii descendenți ai ihtiosaurilor antideluvieni.

Pentru a fi definitiv lămurit în această privință ar trebui să se poată prinde unul din acești monștri, dar operația va fi cu atât mai anevoae cu cât nu se arată de cât foarte rar și într-o bae plină de virfuri de stânci, în care vinătoarea lor poate prezenta serioase primejdii.

ECONOMIE.

Restanța enormă de dare.

Arad, 9 Iulie

Ministrul de finanțe a prezentat dietei raport despre restanțele colosale de contribuție. Din 63 comitate sunt 35 cu restanțe enorme. În 33 comitate sunt 1957 comune, în cari restanțele sunt de peste 2 ori mai mari decât contribuția anuală fixată. Între restanțieri sunt 88.800 contribuabili mici. Aceștia ar avea să plătească pe an 828.000 coroane contribuție, dar de fapt trebuie să mai plătească 6.333.636 cor., căci atâta e restanța contribuției lor pe timpul trecut. Ministrul de finanțe zice, că restanțele enorme provin din 3 cauze: 1. În multe comune e miserabilă administrația comunală. 2. Sistemul de contribuție, e nepotrivit, mai ales la darea de venit clasa II. 3. În foarte multe cazuri nu se știe sigur cine sunt adeverații proprietari. S'a constatat în multe cazuri, că darea directă n'a fost imousă adevăratului proprietar, ci antecesorului său sărăcit, emigrat sau mort și astfel darea nu s'a putut încassa. De sigur că restanțele enorme nu se mai pot toate încassa. Dacă statul ar încassa cu forța toate restanțele, o mulțime de familii ar ajunge la săpă de lemn sau ar lua lumea în cap, ceea-ce ar fi paguba enormă pentru stat. Statul trebuie să vină în ajutorul populațiunii și anume mai târziu are să constate legalitatea restanțelor și apoi dela contribuabili, cari se ocupă cu agricultura, să încasseze numai atâta restanță de dare, cât pot ei plăti fără să ajungă la săpă de lemn.

BURSA.

Cursul pieței din Timișoara.

— 9 Iulie 1904 n.

Grâu 75 klg.	— — — — —	7.65—7.70
" 76 "	— — — — —	7.75—7.80
" 77 "	— — — — —	7.85—7.90
" 78 "	— — — — —	7.85—7.90
Secară	— — — — —	5.60—5.70
Orz	— — — — —	5.40—5.50
Ovăș	— — — — —	5.10—5.20
Porumb	— — — — —	5.15—5.20
Rapița	— — — — —	8.90—9.90

MONETE.

Aur, magh. ori austriac, bătut . . .	11.35	11.43
" " " " rotund . . .	11.27	11.33
" " " " piesă de 8 fl.	19.01	19.06
" " " " piese de 20 franci	19.01	19.06
" " " " piese de 20 marce	23.44	23.54
" " " " lire turc. — — — —	—	—

Nota de bancă germană (100 ma.)	117.30	117.60
" " " franceză (100 fr.)	95.05	95.35
" " " italiană (100 lir.)	95.02	95.32

Ruble de hârtie piese	2.53	2.54
Notă de bancă românească (100 lei)	94.30	95.08
" " " sârbească (100 den. de argint)	92.25	93.25

84. — Los Pálffy	160.—	170.—
96. — Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90.—	95.—
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.8—	3

Licitațiune minuendă.

În sensul decisului Venerabilului Consistor diecesan arădan rom. gr.-or din 11/24 Iunie 1904 Nr. 3320, se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea Sf. Bisericii rom. gr.-or din Curtici, carea se va ținea în 27 Iunie a. c. st. v. după amiază la 2 ore în localitatea școlii din loc.

Prețul de esclamare e 2170 coroane. Licitanții sunt obligați a depune vadiul 10% în bani gata.

Reflectanții nu pot pretinde sub un titlu diurne ori viatic.

Toate actele referitoare la această afacere sunt espuse în cancelaria oficiului parochial local.

Curtici la 21 Iunie st. v. 1904.

Grigorie Mladin.

conducătorul oficiului parochial rom. gr.

286 2—4

INSERTIUNI și RECLAME.

Dr. Cornel Iancu

advocat

și-a deschis cancelarie advocațională în Arad, Jozsef főherczeg-ut Nr. 16.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, Andrásy-tér

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal diferite instrumente, în ferărit pentru muncă și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Mading de primul rang. Mașine (sparherl) pentru bucătării de Olanda elegante, specialitate pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Jerial și Piper, puște pentru vânătoare. Monopol de vânzare a coaselor de oțel de rabás Béla și a pompelor de stropit pentru peronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, pentru țiluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-ungare e unicul deposit alustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—3

— 4 pârchei de ghetă pentru 5 coroane. În urma cumpărării de ghetă în cantitate enormă se vând pentru acest preț, ridicul: 1 pârche de ghetă pentru domni și una pârche pentru dame, negre ori galbene, piele tare, șnuruite, tălpi tari, facon nou, mai departe 1 pârche de ghetă pentru domni și 1 pârche pentru dame, confecționate foarte elegant, sunt foarte plăcute și ușoare; toate aceste patru pârche la oaltă costă numai 5 coroane. La comanda, cari se fac prin rambursă, este destul dacă se indică mărimea piciorului. Casa de exportul ghetelor a lui A. Liban Krakau, Cracovia Nr. 60. Schimbarea este admis, chiar banii se retunează la casa marfa comandată nu convine, astfel ori-ce pârche este eschis cu desăvîrșire.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Știrianu.

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot obține împrumuturi ipotecare replateabile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și partenerilor, comercianților, industriașilor și pensionașilor pe lângă replateare în 5-20 ani, cu garanții ori fără garanții, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerarea noastră modestă numai după atingerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, care vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile extra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informațiile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plăți, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incasatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulațiunii și se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentează.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2½ ani, după care ori-ce obligament de plată încetă.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	Depurare de 40 ani	3-15%
„ „ 22 „	4- „	„ „ 46 „	2-96%
„ „ 30 „	3-75%	„ „ 50 „	2-85%
„ „ 32 „	3-50%	„ „ 60 „	2-65%
„ „ 33 „	3-30%	„ „ 65 „	2-33%
„ „ 35 „	3-25%	„ „ 70 „	2-30%

După mărimea sumei împrumutate.

În plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de administrare ci și depurarea din capital.

Biuro aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁRY
ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu greșești nime într-o chestiune atât de gîngașă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale actuse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori că de adanc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns să ai boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestui examen poți să împiedeci boala să se răspîndească în organismul tău. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamănuntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă țineră în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere espreasă se returnează.

Un astfel de leacur și curățitor e Institutul special al drului Pálóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințoasă capacitate ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri. Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Pálóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundamente cu metodeli sîu proprii de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țevă, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onanței și ale sifilisului, poala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le da însuși dr. Pálóc dela 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: Dr. Pálóc medic de spital, specialist, Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 227

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Pimesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *ifj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. o. public, rămân cu stimă:

Pápay Lajos,
măestru-măsar.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz. 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părțitorilor și spriginitorilor industrie de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări celui ma distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prînz, de dejun, de tea etc. după orice model. Pietez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modelele gata și din cataloage ilustrate. pe care îl pun ori căru, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestulirea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc. Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, nu mai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cupertorul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Telefon 423.

KOSÁR BÉLA

Timisoara, Józsefváros, str. Bonnaz Nr. 15

Plane, pianine, harmonii, cimbele, fabricate proprii și construcții recunoscute.

Fabricate dela fabrici din patrie și din străinătate.

INSTRUMENTE FOLOSITE.

Diferite automate mono- și multisono.

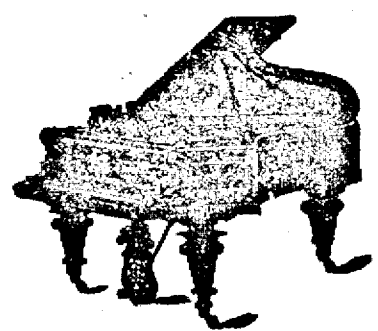
Institut de împrumut.

Reparațiuni.

Intonare.

189 8-26

Catalogul cu prețuri gratuit.

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos aduc la cunoștința on. public, că după lungi experiențe dispun de un așa mijloc, în cât pot primi pe lângă garanță și încredere stărpirea insectelor din

locuințe cu desăvîrșire.

Vopsese odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dela cerințele cele mai simple până la cele mai pretensive pe lângă prețuri foarte conv-nabile. Rugănd on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect

258

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odai.

Weitzer János-utca 19. szám. partere.

Bani!

**Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează
timpul cel mai scurt**

Împrumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensă, orășenesti și de țen, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost
funcțiune se acoarda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de 10, 12, 15
20 ani cu 7% fără cambiu, ci numai pe obligațiune.

Conspect

despre împrumuturile ce și se pot da:

funcționarilor cu salar de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.

"	"	"	"	2000	"	"	"	3000	"
"	"	"	"	2200	"	"	"	4000	"
"	"	"	"	2400	"	"	"	6000	"
"	"	"	"	2600	"	"	"	6500	"
"	"	"	"	2800	"	"	"	6800	"
"	"	"	"	3000	"	"	"	7000	"
"	"	"	"	4000	"	"	"	10000	"
"	"	"	"	5000	"	"	"	12000	"
"	"	"	"	6000	"	"	"	14000	"

În epistolele de recercare este a se scrie apriat: condițiunea (starea), salarul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Împrumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

Liquidam **împrumuturi hipotecare** până la 60—70% a valorii cu 3½ și 4% pe moșii și case mai mari chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirie și extrasul de pe cartea funduială (la case); costul catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

În ori-ce afacere de împrumut dau desl șirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.

ARAD, Tipografia George Nichin.